

ВЛАДА МИСТЕЦТВА: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Самчук О. О., Академія праці й соціальних відносин та туризму

В наш час пошуку достовірної та правдивої інформації Інтернет є тканиною нашого життя. Він спроможний поширювати силу інформації вільною цариною людської активності. Інтернет є комунікаційним посередником, який дозволяє насамперед спілкування багатьох у визначений час на глобальному рівні. Використання Інтернету, мультимедіа, багатомодульного гіпертексту у мистецтві як комунікаційній системі та організаційної форми в останні роки другого тисячоліття поширюється як вибух. Інтернет, мережеве суспільство – це нова економіка, бізнес, нове суспільство, нове мистецтво.

Філософія політики визначає прагнення до участі у владі або до здійснення впливу на розподіл влади чи то між державами, чи то всередині держави між групами людей або окремими людьми. Політика це особливий вид людської діяльності пов'язаний з одержанням і здійсненням влади Це відносини, які виникають та існують між групами людей, окремим людьми стосовно влади.

Влада – це центральне, організаційне і регулятивне контрольне начало політики. Влада – це панування, здатність підкорювати чиясь волю своїй волі. Влада – це здатність і можливість окремих осіб, груп, верств, прошарків, страт, або класів, здійснювати визначальний вплив на діяльність інших людей, спільнот суспільства, економічними, політичними та морально-естетичними, мистецькими засобами, проводити свою волю в суспільно-політичному житті, підпорядковувати їй дії і волю інших соціальних суб'єктів.

Існує окрема галузь знання – кратологія (від гр. kratos – влада, logos-слово, вчення) як сукупність філософських, соціально-політичних, правових, естетико-мистецьких та інших знань про владу. Влада – це вольове відношення між людьми, тобто таке відношення між людьми за якого одні люди можуть нав'язувати свою волю іншим. Мистецька влада – це реальна здатність одних людей проводити свою волю стосовно інших за допомогою мистецьких образів та форм естетико-мистецьких канонів, стилів та технологій.

Функції мистецької влади – керівництво та управління суспільством, інтеграція суспільства на основі врахування та узгодження соціальних, естетико-мистецьких інтересів, забезпечення стабільності у суспільстві.

У митця наявною є духовно-інформаційна влада – це організація духовного виробництва в усіх його мистецьких формах і здійснення в усіх його темах інформаційного та ідеологічного впливу. Це влада, що реалізується за допомогою засобів мистецько-духовних, інформаційних сугестивних впливів на людей. Такими засобами можуть бути образи, що апелюють до етосу, логосу та пафосу.

Етос (від давньогрецької ethos – «норов» «звичай», «характер») – це засіб впливу, що апелює до моральних принципів, до норм людської поведінки.

Логос (від давньогрецької «слово» «смысл») - це засоби впливу, що апелюють до розуму.

Пафос (від давньогрецької pathos – «пристрасть») – це засоби впливу, що апелюють до почуттів.

Насамперед декілька слів про термінологію. Термін «етика» походить від давньогрецького «ethos», яке ще в Гомера означало місце перебування, спільне житло. Згодом, однак, у слові етос почало переважати інше значення: звичай, вдача, характер.

Лише пізніше мистецтво почало супроводжуватися моральними аспектами. Люди усвідомили, що влада мистецтва повинна бути моральною.

По суті, з етичною проблематикою ми стикаємося всюди, де тільки має місце цілісне духовне, зокрема, філософське, осмислення людини — як у доарістотелівських грецьких філософів і мудреців, так і в інших осередках давньої культури — Китаї, Індії тощо в усіх галузях знання зокрема і в філософії мистецтва.

Втім, у повсякденному слововжитку даної відмінності дотримуються не завжди Ми говоримо, зокрема, про «етику вченого» або «медичну етику», «мистецьку етику», маючи на увазі певні принципи, норми поведінки митця, вченого, лікаря тощо.

Отже, в чому ж специфіка власне етичного погляду на мистецтво, характери й стосунки? Що, власне кажучи, являє собою взаємини між владою, мораллю та мистецтвом? І з якими мірками підходить до нього кратологія та етика; моралі відмінної від моральності як об'єктивної системи норм на відміну від суб'єктивних вимог, імперативів у життєдіяльності людини. Адже моральна норма, чи цінність — це значущий смисл, об'єкт (матеріальний чи ідеальний) у житті людини, значимі, узагальнені, стійкі етично-мистецькі універсалиї.

У мистецтві повинні відображатися і воно має бути носієм найвищого ідеалу. Найвища влада мистецтва — служінню найвищим ідеалам — Істині, Добру та Красі, Любові. Ідеалу як вищої ступені цінного чи найкращого, завершеного стану якогось явища, найвищого, незмінного стандарту чогось, образу досконалості, безумовним вищим взірцем моральності. Мистецтво повинно бути взірцем порядності. Порядність — філософська категорія, що відтворює порядок з усіма етичними поняттями, чеснотами в особистості як в теорії так і в практиці; людяності (гуманності) — ставлення до людини як до високої цінності, людинолюбство, шанування людини з врахуванням золотого правила взаємності. Воно має враховувати такі чесноти як: гідність — повага людини до самої себе та інших; честь — моральнісна недоторканність як частини колективу, моральнісна чистота, совість — передбачає здатність людини, критично оцінювати свої вчинки, думки, бажання, невиконання обов'язку, що стимулює інший внутрішній контрольний механізм свідомості — сором. Совість — звертається до гідності людини. Вона апелює до відповідальності перед самим собою, собою як носієм вищих, універсальних цінностей. Етична ідентичність — моральнісна самототожність, сталість, незмінність, стійкість, усталеність. Етична гармонія — моральнісна рівновага, паритет, ціннісно-моральнісна цілісність. Свобода — це відсутність утисків, неволі і рабства, що виражається у виборі за наявності альтернатив. Дійсна свобода можлива як свобода конструктивна, творча.